

Arkivnr: 2016/4239-26

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet		

Årsrekneskap og årsmelding for 2016 for Hordaland fylkeskommune - Uttale frå kontrollutvalet

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet skal gje uttale til årsrekneskapen, jf. "Forskrift om årsrekneskap og årsberetning". Fylkesrådmannen si årsmelding skal følgja som sakstilfang til saka, og det skal merkast om det er vesentlege avvik mellom årsmeldinga og årsrekneskapen.

Det er så fylkesutvalet som innstiller overfor fylkestinget, i saka om rekneskapen. Fylkestinget skal handsama både årsrekneskap og årsmelding i same møte. Dette følgjer av kommunelova §48, jf. "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" §10.

Drøfting:

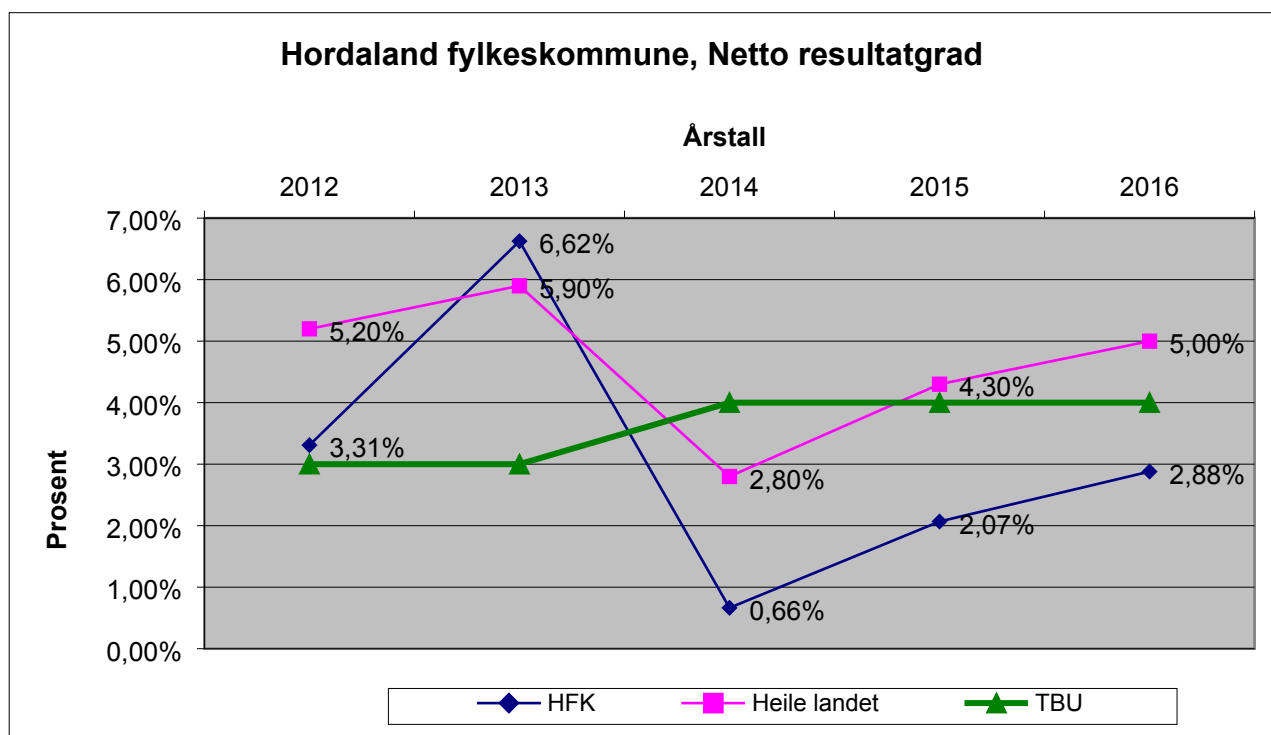
Årsrekneskapen er lagt fram av fylkesrådmannen, og består av driftsrekneskap, investeringsrekneskap, balanserekneskap, økonomiske oversiktar og noteopplysningar.

Fylkeskommunen sin revisor, Deloitte, har lagt fram revisjonsmelding. Her er medteke at driftsrekneskapen viser kr. 5 476 046 000 til fordeling drift og eit rekneskapsmessig mindreforbruk på kr. 136 841 000. Det kjem ikkje fram spesielle forhold som blir omtala i revisjonsmeldinga, og den vert å sjå på som "ei rein" revisjonsmelding.

Vi fekk også kopi av revisjonsrapport 2016 nr. 17 frå Deloitte til fylkeskommunen. Denne revisjonsrapporten inngår også som ein del av sakshandsaminga til rekneskaps-saka i kontrollutvalet. Revisjonsrapporten beskriv resultatet av ei kartlegging og vurdering av dei viktigaste kontroll- og rekneskapsrutinane i fylkeskommunen, for å identifisere kor det er størst risiko for feil i rekneskapsrapporteringa. På bakgrunn av denne gjennomgangen har Deloitte gjeve ein del tilrådingar til fylkeskommunen på forhold som bør og kan betrast. Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet oppmoder fylkeskommunen om å prioritere å sette fokus på desse forbetningsområda.

Av rekneskapen for 2016 har sekretariatet merka seg at netto driftsrekneskap er positivt med kr. 248,2 mill dvs. netto resultatgrad på 2,88 % (Sett opp mot sum driftsinntekter). Gjennomsnitt for alle fylkeskommunane i Noreg (utanom Oslo) ligg ifølgje opplysningar frå SSB på netto resultatgrad på 5,0 % i 2016. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) tilrår at ein over tid bør ha netto resultatgrad på 3 prosent fram til 2014 for å ha ei forsvarleg økonomisk drift. Frå 2014 er dette talet oppjustert til 4,0 %.

For Hordaland fylkeskommune har netto resultatgrad vore slik dei siste 5 åra: 2012 (+ 3,31 %), 2013 (+ 6,62 %), 2014 (+ 0,66 %), 2015 (+ 2,07 %) og 2016 (+ 2,88 %), sjå graf nedanfor. Som vi ser av desse tala har fylkeskommunen eit resultat som også i 2016 er monaleg lågare enn både tilrådinga frå TBU og snittet i fylkeskommunane. Netto driftsresultat viser kva ein har att etter at alle driftsutgifter, inklusive renter og avdrag er dekkja. Driftsresultatet påverkar i stor grad fylkeskommunen sin handlefridom og evne til å tåle svingingar i økonomien.

Riksrevisjonen la 16.02.2015 fram Dokument 3:5 (2014 – 2015) Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning. Her er det undersøkt saman hengen mellom høg lånegjeld i kommunane, sum driftsinntekter og disposisjonsfond. Riksrevisjonen tilrår at kommunane ikkje bør ha meir enn 75 % av driftsinntektene i lånegjeld. Ved å nytte Riksrevisjonen si tilnærming kjem ein fram til at Hordaland fylkeskommune har ei lånegjeld tilsvarande 109,2 % av sum driftsinntekter, altså monaleg høgare enn tilrådinga frå Riksrevisjonen. Talet har også auka frå 2014, då det var 96 % og 2015, då det var 101,6 %. Tilsvarande er disposisjonsfondet på 2,31 % av driftsinntektene. Dette er ein nedgang frå 4,36 % i 2014 og 2,81 % i 2015. Riksrevisjonen tilrår her minst 5 %. Totalt sett har Hordaland fylkeskommune særskilt høg lånegjeld, relativt svakt driftsresultat for 2016 og eit disposisjonsfond som også er lågt. Det vert tilrådd at kontrollutvalet i sin uttale omtalar dette.

Sekretariatet merkar seg m.a. følgjande frå fylkesrådmannen sin uttale i årsmeldinga:

«Større skatteinngang enn budsjettert, kombinert med stram og god økonomistyring i organisasjonen, gav Hordaland fylkeskommune ein gledeleg rekneskapspluss for 2016.»

Hordaland fylkeskommune har gjennom mange år investert tungt i nye, moderne skulebygg, fylkesvegar, infrastruktur for kollektivtrafikken og i tannklinikkar. Det har ført til høg lånegjeld som no er på om lag 10 mrd. kr, ein auke på 950 mill. kr siste året.

Trass i det positive rekneskapsresultatet, har fylkeskommunen ein krevjande økonomisk situasjon. Det må prioriterast grundig i aktivitetar og tenestetilbod dei komande åra.

Eg vil gje honnør til alle einingane og medarbeidarane for det vi har oppnådd, men det er framleis behov for stor innsats i tida som kjem. God økonomistyring må ha høg prioritet, og vi må halda fram med å arbeida målretta for å betra drifta vår og dei tenestene vi leverer.»

Kontrollutvalet har som oppgåve å gje uttale til fylkeskommunen sin årsrekneskap. Uttalen vert gjeve med bakgrunn i framlagd årsrekneskap, årsmelding frå administrasjonen, revisjonsmeldinga og revisjonsrapport frå revisor. Kontrollutvalet tek sjølv stilling til kva forhold som skal omtalast i uttalen. Det vil vera naturleg å ta med spesielle forhold som blir omtala i revisjonsmeldinga og eventuelle revisjonsrapportar og nummererte brev. Dessutan samanhengen mellom netto driftsresultat, langsiktig lånegjeld og ubunde disposisjonsfond. Uttalen skal sendast til fylkestinget, med kopi til fylkesutvalet.

Fylkesrådmann har lagt fram ei god årsmelding, som gjev ei god skildring av drifta av fylkeskommunen i 2016. Årsmeldinga frå administrasjonen skal utformast i tråd med Kommuneloven § 48 nr. 5, som lyder:

«I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens eller fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten. Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven, samt for å fremme formålet i diskrimineringsloven om etnisitet, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og diskrimineringsloven om seksuell orientering.»

Sekretariatet har merka seg at «å sikre betryggende kontroll (internkontroll)», «etikk», «likestilling» og «diskriminering» er omtala på ein god måte i årsmeldinga for 2016.

Det vert tilrådd at kontrollutvalet denne gongen innarbeider følgjande i uttalen sin:

- rekneskapsmessig mindre forbruk
- netto driftsresultat
- låneopptak og ubundne disposisjonsfond
- talmateriale og uttale frå revisjonsmeldinga og revisjonsrapport.

Konklusjon:

Sekretariatet meiner at kontrollutvalet bør tilrå at fylkeskommunen prioriterer å sette fokus på forbettringsområda som kjem fram av revisjonsrapport 2016 nr. 16 frå Deloitte. Utvalet bør vidare be fylkesrådmannen kome i møte i kontrollutvalet 25.09.2017 for å gjera greie for kva som er/vil verta gjort i høve desse forbettringspunkta.

Vidare bør kontrollutvalet i sin uttale peike på at dei for tredje år på rad er uroa over at Hordaland fylkeskommune si lånegjeld har auka og ligg monaleg over Riksrevisjonen si tilråding. Den er 109,2 % ift. driftsinntektene, medan det er tilrådd å ligga under 75 %. Disposisjonsfondet er noko lågt. Samstundes har fylkeskommunen eit driftsresultat for 2016 som ligg under tilrådinga frå TBU og godt under snitt for fylkeskommunar, trass i at same årsresultatet målt i kroner synest vera rimeleg bra.

Kontrollutvalet sin uttale og revisjonsmeldinga er to sjølvstendige dokument, som følgjer saka vidare via fylkesutvalet til fylkestinget.

Årsrekneskap 2016 for Hordaland fylkeskommune - Del 1 og Årsmelding 2016 for Hordaland fylkeskommune er også send i posten til dei møtande medlemmene i kontrollutvalet.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber fylkesrådmannen kome i møte i utvalet 25.09.2017 for å gjera greie for kva som er/vil verta gjort i høve forbetningsområda som kjem fram av revisjonsrapport 2016 nr. 17 frå Deloitte.
2. Kontrollutvalet vedtek utkast til uttale om Hordaland fylkeskommune sin årsrekneskap for 2016.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

- 1 Forslag til uttale frå kontrollutvalet på årsrekneskapen 2016 for Hordaland fylkeskommune
- 2 Rekneskap 2016 Hordaland fylkeskommune - Del 1
- 3 HFK årsmelding 2016
- 4 Revisjonsberetning Hordaland fylkeskommune 2016
- 5 Revisjonsrapport Hordaland fylkeskommune 2016

